

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และทัศนคติต่อสารเสพติด ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา และเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อการใช้ทักษะชีวิตป้องกันสารเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษาอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอโดยการบรรยายทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนตามระยะการทำการวิจัย ซึ่งในแต่ละระยะมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์และทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดในมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการใช้และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสารเสพติดในมหาวิทยาลัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

ในการศึกษากลุ่มนักศึกษาภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1/53 โดยสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบกลุ่มหลายขั้นตอน (Multistage cluster sampling) เพื่อลดค่าความคลาดเคลื่อน โดยพิจารณาจากจำนวนนักศึกษาภาคปกติเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2553 ทั้งหมด 18,416 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 คิดเป็น 920 คน ได้ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา (n = 920)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุของนักศึกษา		
1. 16 – 18 ปี	64	6.93
2. 19 – 20 ปี	422	45.88
3. 21 – 22 ปี	402	43.73
4. มากกว่า 22 ปี	32	3.46
รวม	920	100.00
เพศ		
1. หญิง	359	39.07
2. ชาย	561	60.93
รวม	920	100.00
ศาสนา		
1. พุทธ	812	88.29
2. คริสต์	96	10.39
3. อิสลาม	12	1.31
รวม	920	100.00
คณะที่ศึกษา		
1. ครุศาสตร์	189	20.55
2. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	131	14.22
3. วิทยาการจัดการ	234	25.45
4. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	323	35.13
5. เทคโนโลยีการเกษตร	43	4.66
รวม	920	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ศึกษา		
1. ปีที่ 1	273	29.63
2. ปีที่ 2	233	25.33
3. ปีที่ 3	197	21.51
4. ปีที่ 4	195	21.15
5. ปีที่ 5	22	2.39
รวม	920	100.00
ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา		
1. กู้เรียน	594	64.52
2. ไม่กู้	326	35.48
รวม	920	100.00
รายได้ของนักศึกษา / เดือน		
1. 1,000 – 2,000 บาท	99	10.75
2. 2,001 – 3,000 บาท	214	23.30
3. 3,001 – 4,000 บาท	285	30.94
4. 4,001 – 5,000 บาท	206	22.34
5. มากกว่า 5,000 บาท	116	12.66
รวม	920	100.00
จำนวนพี่น้อง		
1. 1 – 2 คน	735	79.93
2. 3 – 4 คน	131	14.22
3. 5 คนขึ้นไป	54	5.85
รวม	920	100.00
นักศึกษาเป็นบุตรคนที่		
1. คนที่ 1	539	58.54
2. คนที่ 2	358	38.95
3. คนที่ 3	23	2.51
รวม	920	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1. 2 คน	4	0.48
2. 3 คน	574	62.37
3. 4 คน	243	26.40
4. 5 คน	64	6.93

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

5. มากกว่า 5 คน	35	3.82
รวม	920	100.00

สถานภาพของบิดามารดา

1. อยู่ร่วมกัน	756	82.20
2. หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	91	9.91
3. บิดาเสียชีวิต	42	4.54
4. มารดาเสียชีวิต	23	2.51
5. ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต	8	0.84
รวม	920	100.00

รายได้ต่อเดือนของครอบครัว

1. 4,000 – 6,000 บาท	219	23.78
2. 6,001 – 8,000 บาท	243	26.40
3. 8,001 – 10,000 บาท	227	24.73
4. 10,001 – 15,000 บาท	111	12.07
5. 15,001 – 20,000 บาท	88	9.56
6. อื่น ๆ < 4,000 และ > 20,000 บาท	32	3.46
รวม	920	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งที่มาของรายได้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1. พ่อแม่	707	55.23
2. ญาติ	34	2.66
3. ทำงานประจำ	39	3.05

4.ทำงานพิเศษ	148	11.56
5. เงินกู้ยืม กยศ.	352	27.50
รวม	1,280	100.00
ปัจจุบันนักศึกษาอาศัยอยู่กับ		
1. ครอบครัว	288	31.30
2.ญาติ	69	7.53
3. พี่/น้อง	74	8.00
4. เพื่อน	279	30.35
5. คนเดียว	203	22.10
6. คนรู้จัก	7	0.72
รวม	920	100.00
ลักษณะที่พัก		
1. บ้านของครอบครัว	250	27.12
2. บ้านญาติ	64	6.93
3. บ้านพักข้าราชการ	15	1.67
4. บ้านเช่า	104	11.35
5. หอพักเอกชน	470	51.14
6. หอพักของมหาวิทยาลัย	12	1.31
7. วัด	5	0.48
รวม	920	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 19 – 20 ปี จำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 45.88 รองลงมา คือ มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 22 ปี จำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 43.73 เป็นเพศชาย จำนวน 561 คน คิดเป็นร้อยละ 60.93 เพศหญิง จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 39.07 นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 812 คน คิดเป็นร้อยละ 88.29 รองลงมา คือ นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 35.13 รองลงมา คือ ศึกษาอยู่ในคณะวิทยาการจัดการ จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 25.45 กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 29.63 รองลงมา คือ ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 25.33 ในระหว่างการศึกษาส่วนใหญ่กู้เงินเรียน จำนวน 594

คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ส่วนน้อยที่ไม่กู้เรียน จำนวน 326 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 ในระหว่างการศึกษาจะมีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 3,001-4,000 บาท จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 30.94 รองลงมา คือ 2,002-3,000 บาท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากพ่อแม่ จำนวน 735 คน คิดเป็นร้อยละ 55.23 รองลงมา คือ เงินกู้ยืม กยศ. จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพี่น้อง 1-2 คน จำนวน 735 คน คิดเป็นร้อยละ 79.93 รองลงมา คือ มีพี่น้อง 3-4 คน จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 14.22 เป็นบุตรคนที่ 1 จำนวน 539 คน คิดเป็นร้อยละ 58.54 รองลงมา คือ เป็นบุตรคนที่ 2 จำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 38.95 มีสมาชิกในครอบครัว 3 คน จำนวน 574 คน คิดเป็นร้อยละ 62.37 รองลงมา คือ มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบิดามารดาอยู่ร่วมกัน จำนวน 756 คน คิดเป็นร้อยละ 82.20 รองลงมา คือ หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 9.92 มีรายได้ต่อเดือนของครอบครัวอยู่ในช่วง 6,001-8,000 บาท จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 รองลงมา คือ มีรายได้อยู่ในช่วง 8,001-10,000 บาท จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 24.73 ซึ่งปัจจุบันนักศึกษาอาศัยอยู่กับครอบครัว จำนวน 288 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับเพื่อน จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 30.35 โดยลักษณะของที่พักส่วนใหญ่เป็นบ้านเช่า จำนวน 470 คน คิดเป็นร้อยละ 51.14 รองลงมา คือ เป็นบ้านของครอบครัว จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 22.12 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดของนักศึกษา

ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด	จำนวนผู้ตอบถูก		อันดับ	จำนวนผู้ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1. บุหรี่เป็นสารเสพติดชนิดไม่ร้ายแรง	293	31.90	7	627	68.10

2. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หากดื่มมากและติดต่อกันเป็นเวลานานจะมีผลต่อความดันโลหิต ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดโรคหัวใจ และอื่นๆ	886	96.30	1	34	3.70
3. สารเสพติดมีฤทธิ์ทำให้ผู้ลงเสพติดต้องเสพซ้ำอีก	871	95.58	2	41	4.42
4. โคลิเอินมีคุณสมบัติแก้ปวดและแก้ไอ	224	24.37	9	696	75.63
5. ยาบ้าจะกระตุ้นประสาทให้เกิดความตื่นตัว ทำให้ไม่ง่วงนอนแต่เมื่อใช้ไปนานๆ จะเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง เช่น ก้าวร้าวขึ้น หรือหวาดระแวง	858	93.31	3	62	6.69
6. อาการขาดยาในสารระเหยไม่ถ้อยมี จะมีแต่หงุดหงิดแล้วก็หายไป	470	51.14	6	450	48.86
7. ยาอี และ ยาเลิฟ ช่วยให้อารมณ์แสดงออกทางเพศ	82	8.96	10	838	91.04
8. การสูบกัญชา ให้ผลเหมือนกับการสูบบุหรี่	253	27.48	8	667	72.52
9. ยาแก้ไอมีส่วนผสมของโคลิเอิน	731	79.45	4	189	20.55
10. ยาแก้ไอไม่ถือว่าเป็นสารเสพติด	640	69.53	5	280	30.47

จากตารางที่ 4.2 พบว่า เรื่องที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจต่อสารเสพติดมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไปมีดังนี้ คือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หากดื่มมากและติดต่อกันเป็นเวลานานจะมีผลต่อความดันโลหิต ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดโรคหัวใจ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 96.30 สารเสพติดมีฤทธิ์ทำให้ผู้ลงเสพติดต้องเสพซ้ำอีกคิดเป็นร้อยละ 95.58 ยาบ้าจะกระตุ้นประสาทให้เกิดความตื่นตัว ทำให้ไม่ง่วงนอนแต่เมื่อใช้ไปนานๆ จะเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง เช่น ก้าวร้าวขึ้น หรือหวาดระแวง คิดเป็นร้อยละ 93.31 อาการขาดยาในสารระเหยไม่ถ้อยมี จะมีแต่หงุดหงิดแล้วก็หายไปคิดเป็นร้อยละ 51.14 ยาแก้ไอมีส่วนผสมของโคลิเอินคิดเป็นร้อยละ 79.45 และ ยาแก้ไอไม่ถือว่าเป็นสารเสพติด คิดเป็นร้อยละ 69.53 โดยข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ หากดื่มมากและติดต่อกันเป็นเวลานานจะมีผลต่อความดันโลหิต ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดโรคหัวใจ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 96.30 ส่วนคะแนนต่ำสุด คือ ยาอี และ ยาเลิฟ ช่วยให้อารมณ์แสดงออกทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 8.96 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ทักษะคตินักศึกษาต่อปัญหาและผลกระทบจากการใช้สารเสพติดในมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อสารเสพติด

ข้อ	ทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	1.54	0.828	น้อย
2	การเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ	2.22	1.163	น้อย
3	คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด	3.56	1.429	มาก
4	สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้	2.45	1.248	น้อย
5	สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม	4.33	1.070	มาก
6	การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่	2.06	1.078	น้อย
7	สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ	2.94	1.346	ปานกลาง
8	สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้	2.21	1.219	น้อย
9	สารเสพติดช่วยให้มีผลกำลังในการทำงาน/การเรียนรู้	2.07	1.044	น้อย
10	สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่เสียหายอะไร ถ้าไม่ใช่พรีพรีโอ	2.19	1.105	น้อย
รวม		2.56	1.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อสารเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีทัศนคติว่าสารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรมมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมา คือ คิดว่า คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และมีทัศนคติต่อสารเสพติดระดับน้อยที่สุด ในเรื่องสารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.54

ตารางที่ 4.4 พฤติกรรมของนักศึกษาต่อการเสพยาเสพติด

ข้อ	พฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
-----	----------	-----------	------	-------

1	สูบบุหรี่	1.69	1.053	น้อย
2	พบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการสูบบุหรี่	3.10	1.089	ปานกลาง
3	ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.73	1.070	ปานกลาง
4	พบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	3.26	1.051	ปานกลาง
5	ใช้สารเสพติดในกลุ่มสารระเหยเช่น กาว ทินเนอร์ ฯ	1.15	0.546	ไม่มี
6	พบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการใช้สารเสพติดในกลุ่มสารระเหยเช่น กาว ทินเนอร์ ฯ	1.26	0.682	ไม่มี
7	ใช้สารเสพติดในกลุ่มฝิ่น กัญชา ใบกระท่อม	1.08	0.377	ไม่มี
8	พบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการใช้สารเสพติดในกลุ่มฝิ่น กัญชา ใบกระท่อม	1.16	0.529	ไม่มี
9	ใช้สารเสพติดในกลุ่มยาบ้า ยาไอซ์ ยาเลิฟ ยาไอซ์ โคเคน เฮโรอีน มอร์ฟิน	1.05	0.305	ไม่มี
10	พบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการใช้สารเสพติดในกลุ่มยาบ้า ยาไอซ์ ยาเลิฟ ยาไอซ์ โคเคน เฮโรอีน มอร์ฟิน	1.23	0.796	ไม่มี
รวม		1.77	0.75	น้อย

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับสารเสพติดอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.77 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการพบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการสูบบุหรี่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 รองลงมา คือ พบเห็นหรืออยู่ในสถานที่ที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่พฤติกรรมเกี่ยวกับการพบเห็นหรือใช้ สารเสพติดในกลุ่มสารระเหย กลุ่มฝิ่น กัญชา ใบกระท่อม และกลุ่มยาบ้า ยาไอซ์ ยาเลิฟ ยาไอซ์ โคเคน เฮโรอีน มอร์ฟิน

4.5 ความสัมพันธ์ของปัจจัยอายุ เพศ คณะที่เรียน ชั้นปีที่เรียน และสถานภาพของบิดามารดากับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านอายุ เพศ คณะที่เรียน ชั้นปีที่เรียน และสถานภาพของบิดามารดากับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติดสำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ใช้การหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน ระดับความเชื่อมั่น 95% แสดงข้อมูลดังตารางที่ 4.5 – 4.9

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ตอบแบบสอบถามกับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด

รายการ	อายุ	
	χ^2	Sig.
1. สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	25.279	0.014
2. การเสพสารเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ	32.024	0.001
3. คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพสารเสพติด	45.009	≤ 0.001
4. สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้	31.064	0.002
5. สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม	8.425	0.906
6. การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่	19.043	0.088
7. สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ	23.497	0.240
8. สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้	34.692	0.001
9. สารเสพติดช่วยให้มีพลังในการทำงาน/การเรียน	22.131	0.036
10. สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่เลวร้ายอะไร ถ้าไม่ใช่พรี๊พรี๊	18.473	0.102

ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ว่าสารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้ายและสารเสพติดช่วยให้มีพลังในการทำงาน/การเรียน และการเสพสารเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพสารเสพติด สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้ และสารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้ ในส่วนของทัศนคติด้านอื่นๆ ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศของผู้ตอบแบบสอบถามกับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด

ทัศนคติ	เพศ
---------	-----

	χ^2	Sig.
1. สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	38.209	≤ 0.001
2. การเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ	48.381	≤ 0.001
3. คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด	37.030	≤ 0.001
4. สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้	29.221	≤ 0.001
5. สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม	23.367	≤ 0.001
6. การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่	36.181	≤ 0.001
7. สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ	8.821	0.066
8. สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้	26.564	≤ 0.001
9. สารเสพติดช่วยให้มีผลกำลังในการทำงาน/การเรียนรู้	19.864	0.001
10. สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่มีเสียหายอะไร ถ้าไม่ใช่พร้าเพรื่อ	8.869	0.640

* ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 4.6 พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ว่าสารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย การเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้ สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้และ สารเสพติดช่วยให้มีผลกำลังในการทำงาน/การเรียนรู้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในส่วนของทัศนคติด้านอื่นๆ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างขณะที่ศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามกับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด

ทัศนคติ	ขณะที่ศึกษา
---------	-------------

	χ^2	Sig.
1. สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	61.255	≤ 0.001
2. การเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ	139.069	≤ 0.001
3. คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด	71.440	≤ 0.001
4. สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้	97.730	≤ 0.001
5. สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม	34.903	0.021
6. การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่	88.153	≤ 0.001
7. สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ	142.243	≤ 0.001
8. สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้	62.054	≤ 0.001
9. สารเสพติดช่วยให้มีผลกำลังในการทำงาน/การเรียนรู้	34.637	0.004
10. สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่มีอันตรายอะไร ถ้าไม่ใช้พร้าเพื่อ	66.977	≤ 0.001
ระดับนัยสำคัญ 0.05		

จากตารางที่ 4.7 พบว่า คณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดอยู่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ว่า สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม และสารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย การเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้ การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้ สารเสพติดช่วยให้มีผลกำลังในการทำงาน/การเรียนรู้ สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่มีอันตรายอะไร ถ้าไม่ใช้พร้าเพื่อ ตามลำดับ นั้นแสดงว่า คณะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติดที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีที่ศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามกับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด

ทัศนคติ	ชั้นปี	
	χ^2	Sig.

1. สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	30.793	0.140
2. การเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ	92.895	≤ 0.001
3. คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด	63.515	≤ 0.001
4. สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้	65.317	≤ 0.001
5. สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม	57.953	≤ 0.001
6. การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่	31.653	0.011
7. สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ	45.454	≤ 0.001
8. สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้	85.099	≤ 0.001
9. สารเสพติดช่วยให้มีพลังในการทำงาน/การเรียนรู้	34.873	0.004
10. สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่มีอันตรายอะไร ถ้าไม่ใช่พร้าเพื่อ	33.103	0.007
ระดับนัยสำคัญ 0.05		

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษาอยู่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่ว่า การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ และการเสพยาเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพยาเสพติด สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้ สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้ สารเสพติดช่วยให้มีพลังในการทำงาน/การเรียนรู้ และ สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่มีอันตรายอะไร ถ้าไม่ใช่พร้าเพื่อ สำหรับทัศนคติที่ว่า สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย ไม่มีความสัมพันธ์เชิงสถิติกับชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษาอยู่ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพบิดามารดาของผู้ตอบแบบสอบถามกับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติด

รายการ	สถานภาพบิดามารดา	
	χ^2	Sig.
1. สารเสพติดไม่ใช่สิ่งเลวร้าย	20.383	0.434

2. การเสพสารเสพติดช่วยทำให้เกิดความมั่นใจ	18.670	0.543
3. คนจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวไม่เกี่ยวกับการเสพสารเสพติด	31.075	0.054
4. สารเสพติดช่วยลดความเครียดได้	12.892	0.882
5. สารเสพติดเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรม	17.260	0.872
6. การใช้สารเสพติดบางประเภทแสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่	18.532	0.552
7. สารเสพติดมีทั้งคุณและโทษ	17.102	0.646
8. สารเสพติดช่วยให้คนมีรายได้	17.179	0.641
9. สารเสพติดช่วยให้มีผลกำลังในการทำงาน/การเรียน	17.111	0.646
10. สารเสพติดบางประเภทเป็นสิ่งที่ไม่มีอันตรายอะไร ถ้าไม่ใช่พร่ำเพรื่อ	17.011	0.652
ระดับนัยสำคัญ 0.05		

จากตารางที่ 4.9 พบว่า สถานภาพของบิดามารดาผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อสารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในขั้นตอนของการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างอย่างลึกซึ้ง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับสารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือมากกว่า 1 ชนิด โดยมีรายละเอียดของการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสารเสพติดสะท้อนข้อมูลภาพในเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเสพสารเสพติดและความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับการแก้ปัญหาสารเสพติดซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้หันไปเสพยาเสพติด ได้กล่าวถึงสาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และพบว่ามีหลากหลายสาเหตุที่ทำให้คนหันไปเสพยาเสพติด โดยเฉพาะปัญหาด้านครอบครัวแตกแยก การไม่ได้รับการยอมรับ ถูกดูค่าจากสังคม การอยากรู้อยากลองของวัยรุ่น พฤติกรรมเลียนแบบคนรอบข้าง เช่น เพื่อน การมีความรู้น้อยทำให้ไม่รู้เท่าทัน อยู่ในสังคมเสี่ยง กอดกัน การเรียนอ่อน สื่อต่างๆ การมีเวลาว่าง และการเจอเหตุการณ์เลวร้ายในชีวิต

2. สารเสพติดที่คนนิยมเสพกันมากในปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

2.1 สาร เสพติดที่ไม่รุนแรง เช่น เหล้า บุหรี่ เนื่องจากหาซื้อง่าย เสพแล้วดูโก้ดูเท ผู้ใหญ่ทำให้ดูก่อนและ เด็กก็ทำตาม คิดว่าเป็นสิ่ง ที่ถูกกฎหมาย บางส่วนเกิดจากประเพณีและวัฒนธรรม

2.2 ประเภท รุนแรง เช่น ยาบ้า ยาอี กัญชาหรือเฮโรइन เนื่องจาก อยากรลองสิ่งใหม่ ๆ คือลองให้แรงขึ้นเพื่อน ๆ แนะนำชักจูงให้ลองสารเสพติดตัวใหม่ๆ ซึ่งทำลายดี สำหรับยาบ้า ยาอี บางแห่งหาซื้อไม่ยากนัก

2.3 สาร เสพติดที่ผลิตขึ้นใหม่ หรือเกิดขึ้นตามท้องถิ่น เช่น ยาโซเลม เป็นยาเม็ด สีม่วงบรรจุในหลอดกาแฟ คล้ายยาอี แต่สูงกว่า 1 หลอดเท่ากับ 1 เม็ด ราคา 10 บาท กินแล้วเคลิ้มอยากถอดเสื้อผ้า และน้ำใบกระท่อม ที่มีการผสมสารต่างเพื่อให้ดื่มง่าย เรียกว่า 3 X 100 ที่ประกอบด้วย ยาแก้ไอ ใ้ก น้ำใบกระท่อม และ 4 X 100 โดยการเอายาแก้ไอมาผสมไปอีก 1 อย่าง

3. การส่งผลของบุคคลรอบข้างต่อพฤติกรรมเสพยาเสพติด พฤติกรรม ของคนรอบข้างมีทั้งส่งผลและไม่ส่งผล การไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดสำหรับนักศึกษากลุ่มนี้มองว่า มองว่า เด็กและเยาวชนรู้เท่าทันถึงโทษของสารเสพติด สามารถแยกแยะสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีได้ แต่ก็มองว่าพฤติกรรมของคนรอบข้างสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมต่อการเสพยาเสพติด โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน ผู้ปกครอง และกลุ่มคนในชุมชน

3.1 ลักษณะที่มีความเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดมากที่สุด จะเป็นกลุ่มเด็กที่อยู่ ห่างไกลจากพ่อแม่ มีเสรีภาพมาก เช่น กลุ่มเด็กนอก เด็กชอบที่ขยวกลางคืน กลุ่มที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ กลุ่มที่ลืกละเลย บ้าๆ และกลุ่มเด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ นอกจากนั้นเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มเด็กที่อ่อนแอ กลุ่มที่จริงจังต่อชีวิต หรือกลุ่มเด็กใหม่ที่เขาสังคม และกลุ่มไม่ทันต่อโลก

3.2 การเลิกเสพยาเสพติดและกลับตัวใหม่ของผู้ที่เคยเสพยาเสพติด

มีการยืนยันว่า การเข้าไปคลุกคลีกับสารเสพติดแล้ว โอกาสที่จะเลิกจากสารเสพติดนั้นเป็นไปได้แต่ต้องทำในลักษณะต้องค่อยเป็นค่อยไป ลด ละ เลิก และที่สำคัญต้องขึ้นอยู่กับใจของผู้เสพเป็นอันดับแรก ก็ต้องมุ่งมั่นและตั้งใจว่าจะเลิกให้ได้ และต้องเอาตัวเองออกมาจากสภาพแวดล้อมเดิมหรือกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมการ เสพยา ที่สำคัญ ต้องมีคนคอยให้กำลังใจ อาทิ

เช่น ครอบครัว ญาติพี่น้อง เป็นที่ปรึกษาเวลามีปัญหาได้เป็นอย่างดี และให้โอกาสในการปรับตัวด้วย นอกจากนั้นการมีกิจกรรมให้ทำ มีกีฬาให้เล่น ทำให้สามารถใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่าได้

3.3 บุคคลที่เป็นที่พึ่งกับผู้เสพสารเสพติด

สำหรับกลุ่มคนที่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับผู้ที่เสพสารเสพติดได้ดีและสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ พบว่า เพื่อน พ่อแม่ (ผู้ปกครอง) และอาจารย์ การตัดสินใจเลือกกลุ่มบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือเยาวชนที่เสพยาเสพติดนั้น ความสนิทสนมและความไว้วางใจให้กำลังใจ และให้อภัย เป็น สาเหตุหลักที่เยาวชนเลือกที่จะขอคำปรึกษา อีกกลุ่มคือ กลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์บำบัดยา เช่น วัดถ้ำกระบอก เป็นต้น

4. สถานที่ที่เยาวชนนิยมมาเสพสารเสพติด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ใน สถานศึกษา ส่วนใหญ่ เห็นตรงกันคือ ในสถานศึกษาจุดอับหรือจุดลับตา เช่น ห้องน้ำ ชุมน เช่น ชุมนดนตรี ชุมนกีฬา เป็นต้นนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งที่วัยรุ่นได้รวมตัวกันหรือพบปะกัน ซึ่งเป็นแหล่งที่ยังขาดการควบคุม เช่น หอพักนอกสถานศึกษา ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ โรงแรม ได้สะพานสวนสาธารณะ เป็นต้น

5. สถานที่และกรวางตัวเพื่อไม่ให้เข้าใกล้หรือเสพติดสารเสพติด หาก ย้อนเวลากลับไปได้ ผู้ที่เสพสารเสพติดอยากจะกลับไปอยู่ในสถานที่หรือการวางตัวที่เหมาะสมเพื่อจะ ได้พ้นภัยจากสารเสพติด เช่น เลือกที่จะปฏิเสธเพื่อนที่ชักชวนให้ลองเสพสารเสพติด ไม่ลองเสพสารเสพติด และเลือกที่จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อยู่กับครอบครัวที่อบอุ่น มีคนคอยให้คำปรึกษาในทุก ๆ เรื่องเวลามีปัญหา และจะพยายามไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด เลือกคบเพื่อน ๆ ที่สนใจเรียนมากกว่านี้ กลับไปเรียนหนังสือ ไม่คลุกคลีกับเพื่อนที่ใช้สารเสพติด

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบและการช่วยเหลือด้านยาเสพติด อยาก ให้เป็นการสุ่มตรวจที่กระทำอย่างต่อเนื่อง เช่น ทุกเดือน หรือ เดือนละ 2 ครั้ง สำหรับวิธีการที่จะทำให้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีกับผู้รับการตรวจสอบ นั้น อยากให้มีการชี้แจงด้วยวาจาที่สุภาพ ตรวจสอบด้วยความเป็นมิตร สำหรับผู้ประกอบการหอพัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้มงวดขึ้นให้หมด หากไม่ขึ้นก็เป็นเหตุอันน่าเสียดาย

7. วิธีการแก้ปัญหา/บรรเทาการป้องกันการเสพติดจากสถานศึกษา/ชุมชน/ ที่น่าสนใจ เช่น การเข้าค่ายและจัดให้มีกิจกรรมที่น่าสนใจ ได้ความรู้ ซึ่งไม่ใช่จากการบรรยายเพียงอย่างเดียวหรือเป็นกิจกรรมที่เป็นนันทนาการ มีพื้นที่ให้เด็กเยาวชนได้มีโอกาสทำกิจกรรมสร้างสรรค์ หรือเป็นการเดินเทิดพระเกียรติด้านยาเสพติด โครงการ To Be Number การจัดนิทรรศการ เช่น ทำโปสเตอร์ณรงค์ต่างๆ การใช้ศาสนามาเป็นเครื่องสอนใจไม่ให้เสพยา หรือกิจกรรมที่เป็นลักษณะการส่งเสริมอาชีพเสริมไม่ให้คนว่างงาน

จากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาเด็ก กลุ่มเสี่ยง และแนวทางในการเฝ้าระวัง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ระบบเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติด คือ ขั้นตอนการดำเนินงานในการเก็บข้อมูลที่ดียิ่ง เพื่อส่งสัญญาณที่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้ที่เฝ้าระวังได้ใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์และไปช่วยเหลือและแก้ ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ระยะที่ 2 ศึกษาความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะชีวิต

ส่วนที่ 1 ความรู้และการปฏิบัติ และถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 4.10 ความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ทักษะชีวิต	$\bar{X}$	S.D.
ทักษะการตัดสินใจ (Decision making)	3.88	0.73

1. ก่อนตัดสินใจทำอะไร จะประเมินผลดี ผลเสียที่เกิดขึ้นตามมา	4.09	1.94
2. หากจำเป็นต้องตัดสินใจ จะรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่างๆที่ เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ	3.89	0.68
3. มักวิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลต่างๆเพื่อลดความเสี่ยงต่อการ ตัดสินใจ		
ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)		
1. คิดว่าทุกปัญหามีทางออกเสมอโดยพยายามประเมินทางเลือกที่ดีที่สุด	4.17	0.73
2. เมื่อประสบปัญหา สามารถบอกได้ว่าปัญหานั้นๆคืออะไรและเกิด จากสาเหตุใด	3.90	0.69
3. วิเคราะห์แนวทางต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาคด้วยเหตุและผล	3.83	0.76
ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)		
1. มักคิดนอกกรอบเพื่อให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่	3.79	2.07
2. อยากรู้ อยากเห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ	4.00	0.79
3. ชอบแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ ที่มีประโยชน์	3.63	0.77
ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)		
1. สามารถวิเคราะห์สถานการณ์รอบๆ ตัวเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ สมเหตุสมผล	3.80	0.63
2. สามารถบอกได้ว่ากรกระทำของตนดีหรือไม่ดี	4.00	0.72
3. สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.99	0.65
ทักษะชีวิต	$\bar{X}$	S.D.
ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication)		
1. สามารถสื่อสารพูดคุยกับเพื่อนๆ ได้อย่างราบรื่น	4.19	0.66
2. รู้สึกดีเมื่อสามารถบอกกับเพื่อนๆ คิดและรู้สึกร้อยไร	4.11	0.72
3. สามารถโน้มน้าวให้เพื่อนทำตามความคิดของตนได้	3.68	0.75
ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self - Awareness)		
1. พอใจกับความสามารถของตนเองในการศึกษาต่อ	3.74	0.78
2. รู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบสิ่งใด	4.18	0.75

3. รู้จักและยอมรับข้อดีและข้อเสียของตน	4.14	0.75
ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy)		
1. สามารถเข้าใจว่าเพื่อนต้องการอะไรในเวลาที่เพื่อนมีปัญหา	3.87	0.68
2. สามารถเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของเพื่อนเมื่อเพื่อนสอบตก	4.35	0.12
3. ฐานะที่แตกต่างกันไม่ใช่อุปสรรคในการคบเพื่อน	4.45	0.73
ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion)		
1. เมื่ออยู่ในเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่พอใจสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี	3.79	0.81
2. เมื่อรู้สึกว่กำลังโกรธ จะหาวิธีควบคุมอารมณ์เพื่อไม่ให้ตัวเองโกรธ	3.74	0.78
3. ทำเป็นลืมว่าตนเองโกรธ เพื่อให้อารมณ์โกรธคลายลงไป	3.58	0.87
ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress)		
1. เมื่อรู้สึกเครียดจากการเรียนจุฬาลงกรณ์กับเพื่อนๆ เพื่อทำให้รู้สึกดีขึ้น	3.94	0.85
2. การออกกำลังกายทำให้คลายเครียดได้	3.90	0.85
3. การผ่อนคลายความเครียดที่ทำให้รู้สึกดีขึ้นและทำกิจกรรมอื่นๆต่อไปได้	4.26	0.71
รวม	3.95	1.09

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยมีทักษะชีวิตสูงที่สุดในเรื่องฐานะที่แตกต่างกันไม่ใช่อุปสรรคในการคบเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และรองลงมาในเรื่องสามารถเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของเพื่อนเมื่อเพื่อนสอบตก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ซึ่งทั้งสองเรื่องเป็นทักษะชีวิตในด้านการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) ส่วนเรื่องที่นักศึกษามีทักษะชีวิตน้อยที่สุดคือทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) ในการทำเป็นลืมว่าตนเองโกรธ เพื่อให้อารมณ์โกรธคลายลงไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58

ตารางที่ 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษาและสถานภาพของบิดามารดา กับความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ ทักษะชีวิต	χ^2	Sig.
เพศ	8.142	0.228
คณะที่ศึกษา	3.840	0.698
ชั้นปีที่ศึกษา	16.235	0.003
สถานภาพของบิดามารดา	8.390	0.396

จากตารางที่ 4.11 พบว่าชั้นปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์ความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา ส่วนเพศ คณะที่ศึกษา และสถานภาพของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และการปฏิบัติ เกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 2 การสนทนากลุ่มเพื่อประมวลผลและสรุปปัญหาการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ผลสรุปการสนทนากลุ่ม

เพื่อสรุปพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง ว่ามีทักษะในการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลกในทิศทางใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในทักษะชีวิตข้อใด ผู้ศึกษาได้จัดสนทนากลุ่มเพื่อร่วมกันศึกษา พิจารณาสภาพปัญหา และหาสาเหตุของปัญหา พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน ในการสนทนากลุ่ม โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ดำเนินการสนทนา ผู้ศึกษาเริ่มต้นการสนทนาด้วยการแจ้งให้กลุ่มทราบถึงจุดประสงค์ในการจัดสนทนากลุ่มครั้งนี้เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาสารเสพติดโดยใช้ทักษะชีวิต โดยกลุ่มจะร่วมกันสะท้อนภาพการดำเนินชีวิตประจำวัน สะท้อนภาพปัญหา และหา

แนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยใช้แนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก จากการสังเกตพบว่า บรรยายากามีความเป็นกันเอง ผู้เข้าร่วมมีความสนใจ กระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้

1. สภาพและสาเหตุของปัญหาการดำเนินชีวิตปัจจุบัน นักศึกษาส่วนใหญ่มาจากต่างอำเภอหรือต่างจังหวัด อยู่ห่างไกลพ่อแม่ ผู้ปกครอง เมื่อมาอยู่ในสังคมที่มีแหล่งท่องเที่ยว สถานบันเทิง และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เกิดความตื่นตาตื่นใจ หลงใหลไปกับความสนุกสนานเหล่านั้น การหาซื้อสารเสพติดสามารถทำได้โดยง่าย จากการชักนำของกลุ่มเพื่อน และธรรมชาติของวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความแปลกใหม่ท้าทายในชีวิต ชอบความเสี่ยง มักให้ความสำคัญและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ในบางครั้งนักศึกษาจึงไม่กล้าปฏิเสธการชักชวนของเพื่อนในการที่จะยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสม เพื่อนจึงมีอิทธิพลในการตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมต่างๆของนักศึกษา

นอกจากนั้นการไม่มีที่ปรึกษา ขาดการอบรมดัดเตือนดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่มีใครคอยห้ามเมื่อกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากอยู่ไกลจากครอบครัวและการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้มีการติดตามใกล้ชิดเหมือนในระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิตค่อนข้างมาก การซึมซับวัฒนธรรมรอบข้างทั้งจากสื่อเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันทำให้เกิดวัฒนธรรมเอาอย่าง เช่น ภาพยนตร์ที่สะท้อนภาพการสูบบุหรี่หรือดื่มสุราเป็นเรื่องปกติ การใช้อินเทอร์เน็ตในการหาข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติดได้อย่างแพร่หลาย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมปัจจุบันเป็นสังคมวัตถุนิยม วัดคนด้วยมูลค่าของทรัพย์สินทำให้ต้องดิ้นรนเพื่อจะได้มีความทัดเทียมกับผู้อื่น ถึงแม้ว่าเพื่อนหลายคนจะทำเหมือนไม่สนใจแต่ที่จริงแล้วทุกคนมีความอิจฉาและต้องการจะมีทัดเทียมกับผู้อื่น ทำให้สภาพในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมที่มีการแข่งขันสูงในทุกเรื่อง ทำให้เกิดความเครียดและไว้วางใจกันได้ยาก ทำให้มีปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน การจัดกิจกรรมต่างๆรวมถึงการเรียนการสอนในระบบมหาวิทยาลัยไม่ได้มุ่งเน้นให้นักศึกษาเข้าใจชีวิต รู้จักการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตได้อย่างแท้จริง หากไม่มีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดบางกิจกรรมมีผลให้นักศึกษาเกิดความฟุ้งเฟ้อแข่งขันกันทางวัตถุ บางกิจกรรมยังเอื้อให้นักศึกษาเข้าถึงสภาพที่เป็นปัญหาต่างๆไม่ว่าจะเป็นสารเสพติด พฤติกรรมความรุนแรง หรือพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ง่ายขึ้นอีกด้วย เช่น กิจกรรมกีฬา การรับน้อง การออกค่ายอาสาพัฒนา ฯลฯ

2. แนวทางการแก้ไขปัญหา ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มสะท้อนมุมมองว่าการแก้ไขปัญหาต้องมุ่งเน้นที่ตัวนักศึกษาเนื่องจากการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระ เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถคิดตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ควรเสริมสร้าง พัฒนาให้นักศึกษารู้จักการคิดตัดสินใจ

แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม แต่รูปแบบกิจกรรมไม่ควรเป็นเพียงการรับความรู้เพียงฝ่ายเดียว เช่น การอบรม การจัดป้ายนิเทศ ฯลฯ เนื่องจากน่าเบื่อ และทุกคนมีความรู้พื้นฐานอยู่แล้ว ควรเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นได้ลงมือปฏิบัติจริง และมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุดเพื่อให้เกิดความตระหนัก

นอกจากนั้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน บุคลากรทางการศึกษากับนักศึกษาก็มีความสำคัญ ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเพื่อให้นักศึกษากล้าที่จะปรึกษา ขอคำแนะนำเมื่อประสบปัญหา นอกจากนั้นการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษายังสามารถช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น สามารถเข้าถึงนักศึกษาที่ประสบปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และเข้าใจสภาพปัญหาอย่างแท้จริงช่วยให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การแก้ปัญหาในระดับกฎหมาย การมีความเด็ดขาด ชัดเจนในแนวทางการปฏิบัติ และมีความเข้มแข็งที่รุนแรง เช่น ควบคุมการก่อสร้างสถานบันเทิงต่างๆ ไม่ให้เปิดใกล้กับสถานศึกษา การจำกัดอายุในการเข้าไปในสถานบันเทิง การจำกัดอายุในการซื้อเหล้า บุหรี่ และการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจัง

จากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจะเห็นได้ว่านักศึกษาในยุคปัจจุบันมีอิสระและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต การบ่มพร่องในทักษะชีวิตบางทักษะส่งผลให้มีความเสี่ยงในการที่จะต้องประสบปัญหาในหลายด้าน แนวทางแก้ไขปัญหาคือที่ควรมุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถคิดตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก จึงควรจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะชีวิต เพื่อป้องกันปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา

ระยะที่ 3 เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้เพื่อใช้ทักษะชีวิตป้องกันสารเสพติด

ส่วนที่ 1 ผลการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้การใช้ทักษะชีวิต

การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้การใช้ทักษะชีวิต ดำเนินการจัดการอบรมเป็น 2 ส่วน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาสารเสพติด และความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะชีวิต และการอบรมเชิงปฏิบัติการฐานการอบรม 4 ฐาน ได้แก่ ฐานความคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ในตนและการสร้างสัมพันธภาพ ฐานความคิดวิเคราะห์ความเห็นใจผู้อื่นและการสื่อสาร ฐานการวิเคราะห์ วิเคราะห์ ความภูมิใจในตนเอง และฐานการตัดสินใจ และการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และได้ผลจากการดำเนินการดังกล่าวออกมาเป็น คู่มือการใช้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในมหาวิทยาลัยที่มีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

คู่มือการใช้ทักษะชีวิตเพื่อป้องกันสารเสพติดในมหาวิทยาลัยฉบับนักศึกษา

ทักษะชีวิต (Life skill) หมายถึง คุณลักษณะ หรือความสามารถเชิงสังคม จิตวิทยา (Psychosocial competence) ที่เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม คุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หรือจะกล่าวง่าย ๆ ทักษะชีวิต ก็คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัย และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบของทักษะชีวิต

1. **ทักษะการตัดสินใจ (Decision making)** เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีระบบ เช่น ถ้าบุคคลสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองที่เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านสุขภาพ หรือความปลอดภัยในชีวิต โดยประเมินทางเลือกและผลที่ได้จากการตัดสินใจเลือกทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ก็จะมีผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ
2. **ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)** เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่าง เป็นระบบ ไม่เกิดความเครียดทางกายและจิตใจ จนอาจลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข
3. **ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)** เป็นความสามารถในการคิดที่จะเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจและแก้ไข ปัญหาโดยการคิดสร้างสรรค์ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม
4. **ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ และประเมินปัญหาหรือสถานการณ์ที่อยู่รอบตัวเราที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต
5. **ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication)** เป็นความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรม และสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น การแสดงความต้องการ การแสดงความคิดเห็น การขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ
6. **ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)** เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกัน และสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว
7. **ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self awareness)** เป็นความสามารถในการค้นหา รู้จักและ

เข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เรารู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ และทักษะนี้ยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ การตัดสินใจ ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

8. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy) เป็นความสามารถในการเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ ช่วยให้เราสามารถยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากเรา เกิดการช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า หรือได้รับความเดือดร้อน เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ติดเชื้อเอชไอวี

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion) เป็นความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีการจัดการกับอารมณ์โกรธและความเศร้าโศก ที่ส่งผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress) เป็นความสามารถในการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียด และแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด เพื่อให้เกิดการเบี่ยงเบนพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เกิดปัญหาด้านสุขภาพ

แนวทางการใช้ทักษะชีวิตในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในมหาวิทยาลัย

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking)

1.1 เมื่อมีปัญหาชีวิต ควรหาหนทางแก้ไขที่ไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด หากแก้ไขไม่ได้ควรปรึกษาผู้ใหญ่

1.2 จัดกิจกรรมในรูปแบบค่ายพัฒนานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่ติดสารเสพติดที่ต้องการหยุดสารเสพติด เพื่อสร้างความตระหนักในโทษและผลกระทบต่างๆของสารเสพติด

1.3 จัดกิจกรรมในเชิงส่งเสริมสุขภาพ เช่น ส่งเสริมการเล่นกีฬา, จัดการแข่งขันกีฬา

1.4 กลุ่มนักศึกษาร่วมกันทำโครงการเยาวชนรักแผ่นดินถิ่นเกิด เพื่อห่างไกลยาเสพติด

1.5 มีการส่งเสริมกิจกรรมเชิงศาสนา

1.6 มีการส่งเสริมกิจกรรมในรูปแบบเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนในชุมชน

1.7 ส่งเสริมกิจกรรมด้านศิลปะ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ค้นพบความสามารถของตนเอง

ในการแสดงออกและสื่อสารที่หลากหลาย

1.8 มีการส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

1.9 จัดแข่งขันการประกวดหนังสือสั้นรณรงค์เรื่องยาเสพติดและนำผลงานมาเผยแพร่

1.10 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอจนเป็น

นิสัย เพื่อพัฒนาเสริมสร้างวินัยในตนเองและสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้

1.11 ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีกิจกรรมการดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายการจัดกิจกรรม
นันทนาการในชุมชนให้ชุมชนมีความใกล้ชิดสมัครสมานสามัคคีกัน

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking)

2.1 ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคล โดยส่งเสริมให้บุคคลเกิดเจตคติที่ถูกต้องของเกี่ยวกับสาร
เสพติด

2.2 ศึกษาความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด เพื่อให้รู้เท่าทันโทษพิษภัยของยาเสพติด

2.3 ศึกษาและระมัดระวังในการใช้ยาบางชนิด ที่อาจทำให้เกิดการติดได้

2.4 ครอบครัว ควรสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัวหรือที่อยู่ร่วมกัน อย่าให้เกี่ยวข้องกับ
กับสารเสพติด ต้องคอยอบรมสั่งสอนให้รู้ถึงโทษและภัยของสารเสพติด

2.5 หากมีผู้เสพยาเสพติดในครอบครัวควรจัดการให้เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลให้หาย

2.6 ให้กำลังใจและหาทางแก้ไข หากพบว่าสมาชิกในครอบครัวติดยาเสพติด

2.7 ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดโดยการ จัดวิทยากร
บรรยาย และอภิปราย

3. ทักษะการตระหนักรู้ในตน (Self awareness)

3.1 ใช้ให้เห็นถึงโทษของสารเสพติด เช่น เปิด CD/DVD ที่เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดให้
นักศึกษาดู

3.2 มีการแจ้งให้ไปดูเรือนจำ/คุก แบบทัศนศึกษาสถานที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้เสพยา
เสพติดไม่ว่าจะขาย/เสพ

3.3 มีความภาคภูมิใจและนับถือตนเอง ด้วยการไม่พึ่งพาหรือเกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติดข
ใดๆ ซึ่งจะนำความเสื่อมไปสู่ชีวิตของตนเอง

3.4 รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และ
ประพฤติแต่ในสิ่งที่ดีงามจะช่วยให้เยาวชนประสบความสำเร็จในชีวิต

3.5 ส่งเสริมให้คิดและกระทำสิ่งดีมีประโยชน์แก่ล้าพุดปฏิเสธเพื่อนที่ชักจูงไปในทางที่ไม่ดี เช่น
การพุดปฏิเสธเพื่อนที่ชวนให้ลองเสพยาเสพติด

3.6 สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจในการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เช่น มีรางวัลให้แก่บุคคลตัวอย่าง
และสนับสนุนให้ขยายวงกว้าง ออกไป

3.7 ให้นำบุคคลที่เสพยาหรือสิ่งอบายมุขไปแล้ว เข้ารับการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อ
ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

3.8 มีการจัดอบรมถึงโทษและภาวะที่จะตามมา เช่น ภาวะสุขภาพและการยอมรับของสังคม

3.9 จัดทัศนศึกษาเรือนจำ ให้ดู ศึกษา เกี่ยวกับโทษของผู้ติดและผู้ค้าสารเสพติด

3.10 เชิญวิทยากรที่เคยมีประสบการณ์หรือเชี่ยวชาญได้มาให้ความรู้ อบรมแก่นักศึกษา

3.11 จัดเวทีระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติดของกลุ่ม เยาวชน

4. ทักษะการเข้าใจผู้อื่น (Empathy)

4.1 ช่วยชี้แจงให้เพื่อนเข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด โดยมีให้เพื่อนที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ต้อง
ถูกหลอกลวง และหากพบว่าเพื่อนติดยาเสพติด ควรช่วยแนะนำให้ไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล

4.2 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองที่ดี เคารพประโยชน์สาธารณะเหนือประโยชน์
ส่วนตัวอยู่เสมอ

4.3 ฟื้นฟูสภาพผู้เสพยาเสพติดโดยให้ความรู้หรือส่งต่อไปยังสถานบำบัดหรือศูนย์ฟื้นฟู
สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

4.4 สถานศึกษาควรมีการวางมาตรการร่วมกับชุมชนในด้านนี้โดยหากผู้ติดยาในชุมชนหรือ
หน่วยงานจะต้องให้ไปรับการบำบัดรักษา

4.5 ช่วยเหลือชุมชนในการต่อต้านยาเสพติด

4.6 ช่วย พ่อ แม่ สอดส่องดูแลน้องๆ หรือสมาชิกคนอื่นๆภายในครอบครัวมิให้กระทำสิ่งที่ผิด

เช่น การคบเพื่อนที่ไม่ดี การมั่วสุมในอบายมุขและสิ่งเสพติดเยาวชนควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ สมาชิกคนอื่นๆภายในครอบครัวด้วย เช่น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ความมีระเบียบวินัย ความขยันหมั่นเพียร

4.7 กิจกรรมค่ายบำบัด การใช้หลักการศาสนาในการบำบัด ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสมในพื้นที่

4.8 เมื่อมีโอกาสควรบอกกล่าวหรือตักเตือนสมาชิกคนอื่นๆภายในครอบครัว โดยเฉพาะน้องๆให้รู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดวิธีการใช้ยาอย่างปลอดภัย

5. ทักษะด้านการตัดสินใจ (Decision making)

5.1 รู้จักแก้ไขปัญหาชีวิตของตนเองด้วยเหตุและผล

5.2 ปกป้องตนเอง จากการทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิดโดยเด็ดขาด

5.3 ไม่ทดลองใช้ยาเสพติดทุกชนิดและปฏิเสธเมื่อถูกชักชวน

5.4 ระมัดระวังเรื่องการให้ยา เพราะยาบางชนิดอาจทำให้เสพติดได้

6. ทักษะการแก้ไขปัญหา (Problem Solving)

6.1 มีการตรวจสอบดูแลตามอาคาร/สถานที่ต่างๆในมหาวิทยาลัย ไม่ให้นักศึกษาเสพยาเสพติด และมีการตรวจตรา ตรวจสอบ และเดินเวรในตอนกลางคืน

6.2 มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดตามจุดที่เป็นแหล่งมั่วสุม เช่น บ้านไดโนไฟ

6.3 การควบคุมและตรวจเข้มในการลักลอบนำสิ่งเสพติดเข้ามาในมหาวิทยาลัย

6.4 สถานศึกษาจะต้องสร้างระบบดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดให้เข้มแข็งพร้อม

กับมีโครงการแนะแนวด้วย

6.5 มีการ วางแนวทางที่จะร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้เด็กและเยาวชนผู้หลงติดสารเสพติด

6.6 กำหนดให้มีการบรรจุเนื้อหาสาระเรื่องโทษและพิษภัยของสารเสพติดไว้ในหลักสูตรทุกระดับชั้น

6.7 มีการ จัดทำแผนป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาเป็นแผนระยะ 5 ปี เพื่อสอดคล้องกับแผน

ป้องกันยาเสพติดของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล

6.8 สถานศึกษาควร ใ้าระวังหาวิธีการเฝ้าเบาะแสหรือการจัดการร่วมกันตามความเหมาะสม

6.9 วางมาตรการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการปฏิบัติมากขึ้น เช่น การทำการตรวจสอบ จับ

ปรับ ดำเนินโทษอย่างแท้จริง

6.10 ขอความร่วมมือกับนักศึกษาไม่ให้สูบบุหรี่, ดื่มเหล้าในสถาบัน

6.11 จัดตั้งกรรมการในการสำรวจ ตรวจสอบ เพื่อดำเนินการสำหรับผู้สูบบุหรี่ ดื่มสุราในมหาวิทยาลัย

6.12 ดำรวจผู้ที่ใช้สารเสพติดในมหาวิทยาลัย และนำไปอบรม

6.13 มีการอบรมกลุ่มเสี่ยงและหาวิธีบำบัดรักษาผู้ที่ติดบุหรี่หรือสุรา

6.14 แจ้งผู้ปกครอง พ่อแม่เพื่อเป็นการเตือน

6.15 ตัดคะแนนความประพฤติในวิชาต่างๆตามความเหมาะสม

6.16 มีการบำบัดผู้ที่ติดสารเสพติด

6.17 ออกระเบียบและข้อลงโทษสำหรับผู้ที่ใช้สารเสพติด เช่น ตัดสิทธิ์การกู้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มีการลดทอน หักประพฤติผิดซ้ำหากอาจต้องมีมาตรการที่เด็ดขาด เช่น ให้ออกจากการเป็นนักศึกษา

6.18 ให้นักศึกษาที่ใช้สารเสพติดในมหาวิทยาลัยทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ทำความสะอาดห้องเรียน เก็บขยะ

7. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective communication)

7.1 การรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

7.2 จัดรณรงค์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งเสพติดในมหาวิทยาลัย

7.3 จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติดตามอาคาร งดสารเสพติดในมหาวิทยาลัย

7.4 จัดนิทรรศการการให้โทษของสารเสพติด

7.5 เขียนป้ายงดบุหรี่ไปติดทุกที่ของมหาวิทยาลัย

7.6 ผลิตเรื่องยาเสพติดหรืออบายมุขให้บ่อยขึ้น

7.7 มีการปรับทัศนคติของนักศึกษา โดยทำกิจกรรมต่างๆ

7.8 ใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ กระจายข่าวในมหาวิทยาลัย เรื่องบทลงโทษ พิษภัยของบุหรี่และสุรา

7.9 ให้บริการด้านสื่อ เช่น เอกสาร ไปสเตอร์ ภาพนิทรรศการ ภาพนิ่ง ภาพยนตร์แก่หน่วยงาน และประชาชนทั่วไป

7.10 จัดรณรงค์ป้องกันยาเสพติด เพื่อแพร่ข่าวสาร โดยผ่านสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์

7.11 มีการบริการด้านการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

7.12 เมื่อทราบว่ามีบ้านใดชุมชนใด มียาเสพติดแพร่ระบาดควรให้แจ้งเจ้าหน้าที่ ตำรวจทุกแห่ง ทุกท้องที่ทราบ หรือที่ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ (สปส.ตร.) โทร. 0-2527962, 0-252-5932 และที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) สำนักงานรัฐมนตรี โทร. 0-2459350-9

8. ทักษะการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship)

8.1 ขอความร่วมมือกับเพื่อน ไม่ให้สูบบุหรี่, ดื่มเหล้าในสถาบัน

8.2 สร้างความรัก ความอบอุ่นและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว

8.3 ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีความรักใคร่กลมเกลียว

ใคร่และมีความเข้าใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีปัญหา เมื่อมีปัญหา รู้จักปรึกษาผู้ใหญ่ พ่อ แม่ หรือผู้ที่ไว้วางใจ หรือ หน่วยงานต่างๆ ที่รับให้คำปรึกษา ในฐานะที่เยาวชนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนในครอบครัว จึงควรมีส่วนช่วย พ่อแม่ ผู้ปกครอง

8.4 เลือกคบเพื่อนดี ที่ชักชวนกันไปในทางสร้างสรรค์

9. ทักษะการจัดการกับอารมณ์ (Coping with emotion)

9.1 ส่งเสริมให้เกิดวิธีการจัดการอารมณ์เชิงบวก เช่น การเล่นกีฬา การทำงานอดิเรก การ

ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

9.2 ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส เข้าใจวิธีการดำเนินชีวิตและยอมรับความเป็นจริง ที่ตนเอง
เป็นอยู่

9.3 นำหลักศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อช่วยให้เยาวชนเกิดความมั่นคง
ทางด้านจิตใจมากขึ้น

10. ทักษะการจัดการกับความเครียด (Coping with stress)

10.1 ส่งเสริมให้เกิดวิธีการจัดการความเครียดที่เหมาะสม เช่น การปรึกษาพูดคุยกับ
ผู้ปกครอง หรือ มีการทำกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสม

10.2 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้เวลาและความอยากรู้ อยากลอง ไปในทางที่เป็น
ประโยชน์และสร้างสรรค์

10.3 พึงระลึกเสมอว่าตนเองนั้นมีคุณค่าทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม